

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De machabeis. ca. j.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Machabeorum. I.

lasone supplicavit antiocho de faciendo gymnasio in hierlm. Et audierunt eum viri pessimi culpabiles in cibo et viciolatione sabbati et huiusmodi. Postea antiochus amouit lasone et eleuauit menelaum. Qui secutus est omnia in antiochia. Hic cum vidisset fratrum de secederat ad regem. si posset mutare animu regis. Quod cum nequere sedebat in antiochia in asilo. Et veniens post eum menelaus suauiter adronico ut occideret oniam. Qui euocatis cum de asilo occidit eum. Et fratres pro morte iusti andronici erunt purpura et flagellati pro ciuitate in eodem loco fecit interficere ubi ille occiderat oniam. Porro antiochus cum percussisset egyptum in dolo ascendit in hierlm. et pro diuisione. i. dissensione ciuium ad libertatem fecit in ea. et percussit multos in hierlm. et lugebat ois terra. Cum redisset in egyptum. et esset repulsus per nuncios romanorum post biennium rediit in hierusalem in furore. Et aperuerunt ei portas fauencas sibi. Et iterum eorum traria sentientes. et exprobrauit templum menelao ductore. tollens vasa et lucernas mesam et sacrarium. et vnam auream. A velis quibus non abstinuit. Et posuit in templo idolum iouis olympici vel hospitalis vel pegrini. Oblatos moysaicas fieri prohibuit. altare cremam amouens. et carne suilla edere et idolo imolare coegit iudeos. arcemque muniuit in ciuitate dauid. in qua posuit presidium macedonum quod iudeis erant in oibus inhumant. Nam quoscumque circumcidisse filios suos repperissent suspensum debant et pueros ad colla eorum. Videntes autem samaritanos in deos hec pati de consuetudine nature sue. se non esse cognatos iudeorum fatebantur. et quod hacenus predicauerant. templum super garizim deesse maxime negauerunt. scribentes antiocho in huiusmodi. Deo epiphani relatio a sicut miris sidoniorum. Maiores nostri pro pestes quandoque supstitutione sabbatorum secuti sunt. edles

Dicit aug. quod ignis sacrificij quod per litteras nos babilonice captiuitatis sabbatumque vi perat extinctus est antiocho vendente sacerdotium lasoni.

In secundo tamen machabeorum libro dicitur solus iasus fuisse frater onie et menelaus frater eius iusdam simonis qui iusdam onie persuasit se leuco d' p' muniti erario spoliando de quo supra dictum est.

Infra h' b' b' sentiu vi si sunt in hierlm i acre p' lica equitum q' dra g' nra d' i' c' b'.

ficantes in garizim templum sine numie veniunt quod iudices vestri ad nos et similia iudeis nobis inferunt. dum ab initio sidones esse noscamur. Cohibe iudices tuos ab afflictione nostra et templum super garizim in nomine greci iouis vel ancuris. i. hospitalis petimus dedicari. Et adiudicauit antiochus facere petitionem eorum.

Sequitur tituli capitulorum in historia Machabeorum. Libri. I.

De machabeis.	ca. i.
De preliis iude machabeis.	ca. ii.
De purificatione templi.	ca. iii.
De preliis iude.	ca. iiii.
De morte antiochi eupatoris in iudea.	ca. v.
De demetrio et nicanore.	ca. vi.
De federe iudeorum cum romanis.	ca. vii.
De morte iude.	ca. viii.
De ionatha.	ca. ix.
De alexandro.	ca. x.
De demetrio cretensi.	ca. xi.
De antiocho adolescente.	ca. xii.
De simone.	ca. xiii.
De antiocho demetrii filio.	ca. xiiii.
De morte simonis.	ca. xv.
Incipit historia libri machabeorum.	Ca. i.

Inc multi

iudeorum sponte quod timore regis iussa secuti sunt. pro batti pro patrijs legibus adheserunt. Erat autem vir de modum modico iudee vico sacerdos nomine mathathias filius iohannis filij simonis filij asamonei. et vice ioachi. i. vnius illorum. et d' d' elegit. et in eundem modum dicitur et zacharias et vice abla. Erantque et filij eius quod. Joanes. Simo. Judas. Eleazar. Ionathas. et quosque suo cognomine celebant. Sed sufficit d' iuda dicere. quod dicebat machabeus. Hi videntes mala iduti ciliis plaxerunt. Et venerunt emissarii directi a rege in modum. statuentes idola in loco quod by cogeret iudeos imolare. Et dixerunt mathathie. Princeps es in ciuitate hac. et pro iussa regis imple. Qui clamauit. Et si oes obediant regi. ego et filij mei et fratres mei obedire legi dei celli. Non sacrificabim. Tunc quidam ex iudeis imolauit in medio. Et surgens mathathias cum suis trucidauit eum super aram et nuncios regis iterum. aram quod depones clamauit. Qui dei est sequatur me. Et cum ois tribu sua abiit in solis

tudine omnia relinquens. Multique cum filiis et vxoribus ad solitudines confugerunt: malitiosos herbis utique inquinari. Quos iudices regis prius verbis flectere conabant ut eligerent quod essent ne eis tanquam hostibus viderentur. Qui noluerunt eos audire. Tunc emissarii regis aggressi sunt eos in diebus sabbatorum quibus nefas erat eis arma mouere: et percusserunt quosdam. Alios in speluncis globis fumiferis suffocantes. Et perierunt ex eis tria milia: alij habent solum mille. Plures autem liberati adiuuati sunt mathathie: et eum iudicem sibi statuerunt. Qui docuit eos pugnare in sabbatis diebus. Si super hoc legem seruaueritis: eritis hostes legis: dantes causam ut pereat populus dei: et lex eius populo peribit. Et exinde dicit iosephus permanet nobis consuetudo pugnandi etiam tali die bella insurgunt. Colligensque mathathias armatos: aras deposuit idolorum: et imolantes quos potuit interemit. pueros non circumcisos iussit circumcidere. Et anno vno hunc gessit magistratum. Cuius grauius egrotaret: conuocans filios ait. Ego decreta proficiscor via comendo vobis patrias leges ut per eis grata mente moriamini. Nam corpora mortalia sunt. scilicet homo monumenta immortalitatis ordine consequitur. Concordiam habete et simonem propter sapientiam in consilijs habete patrem. Iuda quoque propter fortitudinem ducem in armis. Et mortuus est mathathias et sepultus in modum. Et planxit eum israel planctu magno. Et surrexit pro eo iudas machabeus filius eius: et factus est quasi leo defendens israel clypeo suo.

De filiis iude machabeus Caplm. II

Inc apolloni

Iudas dux samarie in parte magna egressus est in iudam. Iudas autem occurrit ei et percussit eum: multosque cum eo: et reliqui fugerunt. Tulitque spolia multa ad gladium apollonij: et pugnans in eo omnibus diebus vite sue. Sciron autem dux inferioris syrie audiens iudam roboratum tulit sub se positos et iudeos transgressores et castrametatus est in bethsura. Et occurrit ei iudas et videns suos propter paucitatem et seorsum desides hortabatur eos: non in multitudine sed in pietate confidere. Et consiliens cum syris duce eorum in terrefacto persequeretur fugientes in descensu montis bethoron usque in campum. Et ceciderunt ex eis, decem milia. Iosephus dicit, viginti milia

illa. Reliqui fugerunt ad martina loca phylisim: et cecidit timor inde super gentes. Audiens hoc antiochus congregauit omnes provincias virtute: et multos ab insulis mercede conduxit. Licetque militibus stipendia distribuere vidit thesauros deficere. Non enim ei omnia tributa reddebant propter seditiones gentium: et deliberauit ire in persidem et accipere tributa regionum. Et reliquit listam de genere regali super negocia regni: ab eufrate usque ad fines asie inferioris: et nutrit antiochum filium eius donec rediret. Et tradidit ei medietatem exercitus et elephantes: precipiens ut vastaret iudeam et euerteter hierusalem: et gentem iudeorum extirparet. Ipse vero abiit in persidem egressus ab emath: quam reparans antiochia nominauit: et perambulauit superiores regiones. Lysias quoque elegit probolomem nicanorem gorgias: viros potentes ex amicis regis. Et misit cum eis, et milia pedum: et septem milia equitum ut venirent in terram iuda: et applicuerunt in emaus in loco campestris. Et superuenerunt syri eis ad auxilium: et multi transfuge iudeorum: et negociatores quidam sperantes se iudeorum emere captiuos. Iudas vero cum exercitu venit in masphat et hortabat suos spes ponere in deum dimittentes finem legem nouiter vtoratus: et quod possessiones pauloante adquisierant. Et assumpsit gorgias quinque milia viros: et tria milia equites electos: ubi alij habent unum mille equitum: et egressi sunt circa solis occasum ut prociere irruerent super iudam. Quod presens iudas statuit et ipse castra hostium latenter inuadere: et focos plurimos in castris derelinquens prouenit ad campestris emaus. Gorgias vero neminem in castris iudeorum inueniens arbitrans eos fugisse in montes querebat eos in montibus. Diluculo apparuit hostibus in castris iudas cum tribus milibus plus vel minus: et cumque propter paucitatem. Cuius inopinatos hostes inuaderet multos occidit: reliquos percussit usque ad gesseron: et campos idumeorum et azoti: et ceciderunt ex eis tria milia. Iudas vero dicebat suis propter contemnerem dum ad huc pugna contra gorgiam superesset. Videntes autem qui cum gorgia erant castra suorum in certamina sumus alioque hoc eis indicabat scietesque suos in fugam verfos: et ipsi terga dederunt. Iudas vero post plenitudinem victoriae tulit spolia multa hostium: ad propria remeas et laudans deum. Et aduerserunt inde plures et fuerunt cum eo